

Lise Öğrencilerinin ve Öğretmen Adaylarının Kopya Çekme Davranışlarına İlişkin Görüşleri

Mustafa Durmuşçelebi
Erciyes Üniversitesi, Kayseri

Bu araştırmanın amacı öğrencileri kopya çekmeye yönelten nedenler, neyin kopya olarak algılandığı ve öğrencilerin en sık başvurdukları kopya türleri konusunda ortaöğretim ve yükseköğretimde okuyan öğrenci görüşlerini belirlemektir. Araştırmaya Kayseri ilinde 10 liseden toplam 736 öğrenci ve Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde 5 bölümden toplam 132 tezsiz yüksek lisans öğrencisi (öğretmen adayı) katılmıştır. Araştırmanın verileri anket yoluyla elde edilmiştir. Verilerin analizinde betimsel istatistikler ve ki-kare testi kullanılmıştır. Araştırma bulguları öğrencilerin en çok “Bir sınavda başkasının yazdıklarının aynen yazılması” ve “sınavda yasak olan notların kullanılması” davranışlarını kopya olarak algıladıklarını göstermiştir. Öğrencilerin yarıya yakınının başkalarının kopya çekmesine yardım etme, kendilerinin yapması gereken ödevi başkasına yaptırma ve başka birinden haberli olarak kopya çekme davranışlarını gösterdikleri görülmektedir. Öğrencilerin en sık başvurdukları kopya türleri kişilik özelliklerini betimlemelerine göre değişmemektedir. Lise öğrencileri ile öğretmen adaylarının başvurdukları kopya sıklıkları arasında anlamlı fark ortaya çıkmıştır. Öğrenim düzeyi yükseldikçe doğrudan sınav sorularına ulaşma sıklığı daha çok artmaktadır. Ölçme tekniklerinin çeşitlenmesi ve değiştirilmesi, ölçmenin sürece yayılması durumunda, kısmen de olsa sınavlarda kopya çekme davranışının azalacağı söylenebilir.

Anahtar sözcükler: Okullarda kopya çekme, kopya çekme davranışları, liselerde kopya çekme

Atıf için / Please cite as:

Durmuşçelebi, M. (2011). Lise öğrencilerinin ve öğretmen adaylarının kopya çekme davranışlarına ilişkin görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi [Educational Administration: Theory and Practice]*, 17(1), 77-97.

High School Students' and Teacher Candidates' Perceptions on Cheating Behaviors

Background. There are many factors affecting the student success. Cheating is one of the variables that prevent the measurement of success and leads to unreliable judgments about student achievement. Cheating remains on the agenda at various levels of schooling. The fear of failure, parental pressure, painstaking to peers, laziness, considering the evaluation criteria as unfair and above all the fact that examinations matter significantly for ones future career in Turkey can be considered as the factors which prompt students to cheat (Selçuk, 1995; Külahçı, 1996; Yeşilyaprak ve Öztürk, 1997; Dirik, 1997; Yıldırım, 1998; Oksal ve Bilgin, 1999; Tan, 2001; Akdağ ve Güneş, 2002; Semerci ve Sağlam, 2005; Çetin, 2007; Seven ve Engin, 2008; Tayfun ve Yazıcıoğlu, 2008; Özgüngör, 2008).

Purpose. The aim of this study is to determine the views of the students of high school and university about the reasons that orient them to cheat, their conception about what cheating is and the kinds of cheating they generally use.

Methodology. Subjects were 736 students from 10 high schools in Kayseri province and 132 post-graduate students enrolled in teacher training programs at Erciyes University. An open ended questionnaire form with 15 items were developed to assess students cheating behaviors and conceptions Data on students' description of their own personality were collected by using "five-factor model of personality" developed by Digman and Inouye (1986). Data were tabulated and analyzed by using frequencies and percentages, and Chi-square.

Findings. There are two forms of cheating that comes into prominence considering the conceptions of students about cheating: "To copy exactly the same as what another student writes during an exam" and "to copy from books or other written/printed material which are forbidden in the exam". The high school students and the teacher candidates who are taking teacher training courses ultimately (%81) consider themselves as considerate, sympathetic, trustworthy and self-disciplined. Nearly half of the students exhibit the behaviors of helping others to cheat, to have someone do the homework he/she is supposed to do, and cheat from someone informed in advance. The forms of cheating they apply don't vary according to the features of descriptions they make about themselves. There is a great deal of difference between the frequencies of cheating that the high school students apply and teacher candidates apply. As the grade level student enrolled in increases the frequency to reach the exam questions increases.

Results and implications. The findings of the study indicates that the most frequently used cheating methods in turn are to have someone do the activity

Öğrencilerin Kopya Çekmeye İlişkin Görüşleri

which they are supposed to do, assist the others to cheat and to cheat from others. There has been no significant difference between the cheating methods and the way they describe themselves. As the state of student's education progresses, the frequency of cheating decreases and the method of cheating changes. The development of the state of education facilitates to reach the answers of the exam questions directly.

Teachers' carefulness about choosing the subjects of the projects which will be done by the students and discussing about the projects in the class will decrease the chance of student's having others do the given activities. Therefore in the case of diversification and change of the methods of measurement and extending the measurement to the education process, cheating may decrease to a certain extent.

Keywords: *Cheating in schools, cheating behaviors, cheating in high schools*

Kopya çekmek, öğrenci başarısının yanlış değerlendirilmesine yol açan ve son yıllarda ilköğretimden üniversiteye hatta lisansüstü eğitim ve doçentlik sınavlarına kadar her düzeyde sıkça gündemde olan, eğitim ve öğretim sürecinin en önemli sorunları arasında sayılabilecek bir davranıştır. Türkiye’de eğitim öğretim anlayışı, okuyan nüfusun fazla olması nedeniyle seçme zorluğu olması gibi durumlar sonucu değişik kademelere yönelik çok sayıda sınav yapılmaktadır. Her türlü eğitim kademesindeki ara sınavlar ve dönem sonu sınavları, eğitim kademelerine geçiş sınavları (Ortaöğretime Geçiş sınavı, Üniversiteye Giriş Sınavı), sürücü belgesi sınavları, işe giriş sınavları (KPSS), yabancı dil sınavları (KPDS, ÜDS, TOEFL v.b.) gibi sınavlar bu türden sınavlar arasında sayılabilir. Kopya çekmek, “sınavlarda soruları cevaplamak için gizlice bir kaynağa bakmak veya bir kimseye gizlice yardım etmek” (TDK, 1992:898) olarak tanımlanabilir. Kopya, küçük kâğıtlar kullanma, başka öğrencilerin cevaplarını yazma, başkalarının ev ödevlerini aynen yazma veya başkasına kendi ev ödevini verme v.b. şekillerde yapılmaktadır (Bushway ve Nash, 1977). Akademik düzeyde başkalarının çalışmalarını kaynak göstermeden kendi çalışmaları gibi göstermek de kopya çekme davranışı arasında sayılabilir.

Başarısız olma korkusu, iyi notlar alma baskısı, başarısızlıktan kaçınma isteği, değerlendirme ölçütlerinin adaletsiz olarak algılanması, kopya çekmeye karşı caydırıcı yaptırımların olmaması, tembellik, dolayısıyla kopya çekmenin daha kolay ve emek harcamadan yapılabilmesi ve girilen sınavların geleceği önemli ölçüde etkiliyor olması gibi nedenler öğrencileri söz konusu sınavlarda kopya çekmeye iten etkenler olarak sayılabilir (Schab, 1991). Ayrıca nota ve rekabete dayalı eğitim sistemi, öğretmenlerin derse hazır gelmemesi ya da alanında kendini iyi yetiştirememiş olması, cinsiyet ya da sosyal statüden kaynaklanan adil davranmama davranışları kopya çekmeyle ilişkili bulunan davranışlar arasında sayılabilir (Özgüngör, 2008).

Türkiye’de yapılan araştırmalarda kopya çekmenin nedenleri yukarıda belirlenen durumların yanı sıra, eğitim sisteminin ezber bilgilere dayanması, soyut anlayışa göre eğitimin sürdürülmesi, olumsuz öğretmen davranışları ve eğitim sürecinde yükselme ölçütlerinin yüksek başarıyı gerekli kılması gibi nedenler daha çok öne çıkmaktadır (Selçuk, 1995; Külahçı, 1996; Yeşilyaprak ve Öztürk, 1997; Dirik, 1997; Yıldırım, 1998; Oksal ve Bilgin, 1999; Tan, 2001; Akdağ ve Güneş, 2002; Semerci ve Sağlam, 2005; Çetin, 2007; Seven ve Engin, 2008; Tayfun ve Yazıcıoğlu, 2008; Özgüngör, 2008).

Bjorklund ve Wenestan’ın (1999) akademik kopya çekme davranışlarının sıklığı, yöntemi ve sebeplerini belirlemeye dönük olarak yaptıkları çalışmada, kopya çekme davranışına bakış bağlamında cinsiyetler arasında

bir farklılığın olmadığı, kopya çekme davranışının zaman baskısı, tembellik ve arkadaşına yardım etme isteğinden kaynaklandığı ortaya çıkmıştır. Firmin, Burger ve Blosser'in (2009), yaptıkları bir çalışmada kopya çeken öğrencileri gören diğer öğrencilerin söz konusu kopya çeken öğrencilere karşı düşmanlık besledikleri, gerildikleri ve bu öğrencilerin tehditlerinden çekindikleri görülmektedir. Rettinger ve Kramer'a (2007) göre kopya çekme davranışının altında yatan en önemli neden akran baskısıdır. Buradaki akran baskısı, hem arkadaşına yardım etme duygusu hem de sınıfın genel akademik ortalamasının altında kalmama çabası ile ilişkilidir.

Megehee ve Spake'in (2008) yaptıkları çalışmada, öğrencilerin kopya çekmeleri halinde yakalanmayacaklarına inandıkları, grupta bu davranışın sıklıkla görülüyor olması ve etik olarak kabul ediliyor olmasının da söz konusu davranışı gösterme sıklığını artırdığı belirtilmektedir. Magnus ve arkadaşlarının (2002) kopya çekme davranışına karşı gösterilen hoşgörüyü belirlemek amacıyla çeşitli ülkelerin analizini içeren çalışmalarında, öğrencilerin yaşadıkları yere göre yardım ve bireysellik anlayışlarının farklı olduğu ortaya çıkmıştır. ABD, Rusya ve Hollanda'dan öğrencilerin katıldığı bu çalışmada, öğrencilerin buldukları bölgenin eğitim sistemine göre hareket ettikleri de çıkan sonuçlar arasındadır. Örneğin öğrenci Rusya'da daha sık kopya çekme davranışını gösterirken, Amerika'da bu sıklık düşmektedir. Öğrencilerin kopya çekme davranışına gösterdikleri hoşgörü de, kendilerinin kopya çekme davranışını gösterme durumlarıyla ilişkili olarak değişmektedir.

Söz konusu sınavlarda kopya çekmenin sonuçları arasında, sınavların geçerliliğinin düşmesi sonucu programın hedeflerine ne düzeyde ulaşıldığının tespit edilememesi, öğrenme eksikliklerinin belirlenememesi, bir yandan hak etmeden birileri ödüllendirilirken diğer taraftan hak edenlerin cezalandırılması, öğrenmeyi engellemesi, kopya çekenin suçluluk duygusu sonucu ruh sağlığının bozulma olasılığının olması sayılabilir (Külahçı, 1996). Semerci ve Sağlam'ın (2005) yaptığı çalışmada polis adaylarının kopya çekmeye ilişkin görüşleri arasında öne çıkan en önemli sebep olarak sistem sorunu öne çıkmaktadır. Öğrenciler kopyanın övünülecek bir davranış olmadığını ancak eğitim sisteminin buna zorladığını ifade etmektedirler. Semerci'nin (2004), Yangın ve Kahyaoğlu'nun (2009) yaptığı araştırmalar da belirtilen sonucu destekler niteliktedir.

Teknolojinin gelişmesi, cep telefonları ve internetin insanın günlük yaşamının ayrılmaz bir parçası olması günümüzde kopya çekme biçimlerini de değiştirmiş, daha karmaşık hale getirmiştir. Ölçme ve değerlendirme ölçütlerinin giderek değişmesi ve ezberci anlayışın değişmeye başlamış olmasının da bu değişim ve gelişimi zorunlu kıldığı söylenebilir. İnternette

çok sayıda para karşılığı kullanılabilen ödev sitelerinin yer alması bu gelişmeyi destekler niteliktedir. Ancak şimdiye kadar yapılan sınavlarda Bozdoğan ve Öztürk'ün (2008) belirttiği üzere, öğrencilerin daha çok çoktan seçmeli sınav türlerinde kopya çekmeye eğilim gösterdikleri görülmektedir.

İnsanın tüm davranışlarının kendi kişilik yapısı ve çevre şartlarından ortaya çıktığı kabul edilirse, bireyin kişiliğinin kopya çekme davranışında etkili olacağı söylenebilir. “Kişilik, bireyin kendisinden kaynaklanan tutarlı davranış kalıpları ve kişilik içi süreçler olarak tanımlanabilir” (Burger, 2006, s. 23). Tanımdan yola çıkarak, bireyin davranış kalıplarının onun kopya çekme sıklığını ya da kopya türünü seçmede etkili olabileceği düşünülebilir. Araştırmacıların çoğunlukla kabul ettikleri kişilik değerlendirme aracı McCrae ve Costa (1987) tarafından geliştirilmiştir. Geliştirilen bu değerlendirme aracında beş özellik faktörü bulunmaktadır. Aşağıdaki tabloda (Tablo 1) söz konusu bu özellikler ve bu özellikleri karşılayan davranış tiplerini (özellikler) yer almaktadır:

Tablo 1

Beş Özellik Faktörü

Özellik Faktörü	Temsili Özellik Ölçekleri
Açıklık	Göreneksel – özgür Macera sevmez – cüretkâr Tutucu - liberal
Dürüstlük	Dikkatsiz – dikkatli Güvenilmez – güvenilir İhmalkâr – dürüst
Dışadönüklük	Çekingen – sosyal Sessiz – konuşkan Tutuk – atak
Uyumluluk	Alıngan – munis Zalim – iyi kalpli Bencil – özverili
Nörotisizm	Sakin – endişeli Katı – incinebilir Kendinden emin – güvensiz

Öğrencilerin Kopya Çekmeye İlişkin Görüşleri

Pek çok kişilik psikoloğu, “Beş Büyükler”in keşfini ve geçerliliğini çağdaş kişilik psikolojisinin büyük atılımlarından birisi olarak görür (Atkinson ve diğ., 2008). Çalışmada kişilik tiplerine göre kopya türleri de araştırma sorusu olarak kabul edilmiş ve cevap aranmaya çalışılmıştır.

Yapılan araştırmalar kopya davranışının eğitim sürecinin en önemli sorunlarından birisi olduğunu ve her kademedede giderek arttığını göstermektedir. Gerek yurt içinde gerekse yurt dışında yapılan araştırmalarda öğrenciyi kopyaya iten nedenler konusunun benzeşiklik gösterdiği söylenebilir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada öğrencileri kopya çekmeye yönelten nedenler, öğrenciler tarafında neyin kopya olarak algılandığı ve öğrencilerin en sık başvurdukları kopya türleri konusunda ortaöğretim öğrencileri ve öğretmen adaylarının görüşlerini belirlemek amaçlanmıştır.

Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Öğrenciler hangi tür davranışları kopya olarak algılamaktadır?
2. Öğrenciler hangi tür kopya çekme davranışlarını göstermişlerdir?
3. Kişilik tiplerine göre öne çıkan kopya davranışları nelerdir?
4. Lise öğrencileri ile öğretmen adaylarının kopya davranışları arasında anlamlı farklılık var mıdır?

Yöntem

Araştırma Modeli

Tarama modelinde yapılan betimsel nitelikteki bu çalışmada lise ve üniversitede okuyan öğrencilerin kopya çekme davranışı hakkındaki görüşleri farklı değişkenler açısından ele alınmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın çalışma evrenini, 2009-2010 öğretim yılında Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde öğrenim gören öğretmen adayları ile 2010-2011 öğretim yılında Kayseri il sınırları içinde bulunan liselerde okuyan öğrenciler oluşturmaktadır. 2009-2010 öğretim yılında Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde Tarih Öğretmenliği, Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği, Resim Öğretmenliği, Müzik Öğretmenliği ve Rusça Öğretmenliği bölümlerinde öğrenim gören tüm öğretmen adaylarına ulaşılmaya çalışılarak burada örneklem alma yoluna gidilmemiştir.

Tablo 2

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Dağılımı

Öğrenci	Cinsiyet		Sınıf				
	Kadın	Erkek	1	2	3	4	TYL*
f	498	369	277	158	249	51	132
%	57,4	42,6	31,9	18,2	28,8	5,9	15,2

*TYL: Tezsiz yüksek lisans

Araştırmaya katılan toplam 867 denekten 498'i kadın, 369'u erkektir. Tablo 2'de görüldüğü gibi, görüşlerine başvurulmuş 1. sınıf öğrencileri çoğunlukta (%31,9) olup, en az da (%5,9) 4 sınıf öğrencisi vardır. Tezsiz yüksek lisans öğrencilerinden derse kayıtlı olan toplam 178 öğrenciden araştırmanın yapıldığı tarihte devam eden 132 kişiye anket uygulanmıştır. Bu durumda tezsiz yüksek lisans öğrencileri için çalışma evreninin %74,15'i çalışmaya dâhil edilmiştir.

2010-2011 öğretim yılında ise Kayseri il merkezinde bulunan liselerden, buldukları sosyal çevre, okul türü, merkeze yakınlık-uzaklık gibi etkenler dikkate alınarak 10 lise ile Sarioğlan ilçesinde bulunan bir lise seçilmiştir. Toplamda ise 868 öğrenciye ulaşılarak veriler elde edilmiştir. Ortaöğretimde 10 liseden toplam 736 öğrenci ve beş bölümden toplam 132 öğretmen adayı çalışmaya katılmışlardır. Öğretmen adaylarının öğretmenliğe geçişte kopya davranışına bakış açıları irdelenmeye çalışılmıştır.

Verilerin Toplanması ve Analiz Edilmesi

Öncelikle araştırma veri toplama aracını oluşturmak amacıyla yurt içinde ve yurt dışında yapılan araştırmalar taranmıştır. Daha sonra, öğrencileri kopya çekmeye iten nedenleri tespit etmek amacıyla, 15 maddeden oluşan açık uçlu anket uygulanmıştır. Öğrencilerden elde edilen bilgiler ve alanyazında yapılan araştırmalar analiz edilerek, öğrenciler için bir anket düzenlenmiştir. Öğrenciler için uygulanan bu anket; kişisel bilgiler, hangi tür davranışların kopya olarak algılandığı, öğrencilerin kendilerini betimleme biçimleri ve hangi tür kopyaları ne sıklıkla yaptıklarını/çekmediklerini içeren dört bölümden oluşmaktadır. Öğrencilere uygulanan anketin kişisel bilgilerin dışındaki üç bölümünde de üçlü seçenek verilmiştir.

Öğrencilerin Kopya Çekmeye İlişkin Görüşleri

Öğrencilerin kendilerini nasıl gördükleri konusundaki verileri toplamak amacıyla Digman ve Inouye (1986) tarafından geliştirilen “5 Faktörlü Kişilik Modeli” kullanılmıştır. Bu modele göre oluşturulan kişilik boyutları, 10 maddelik Kişilik Envanteri ile değerlendirilmiştir. Hazırlanan ankette öğrencilerden, “*kendimi ... olarak görüyorum*” şeklinde ortak bir yapı kullanarak, belirtilen maddelerden her biri için, “*katılıyorum, kararsızım, katılmıyorum*” seçeneklerinden birisini işaretlemeleri istenmiştir.

Öğrencilerin hangi tür davranışları kopya olarak nitelendirdiklerini belirlemeye yönelik hazırlanan üçüncü bölümde, “*Evet, Hayır, Emin değilim*” seçeneklerini ve hangi sıklıkla kopya çekme davranışlarını gösterdiklerini belirlemek amacıyla hazırlanan dördüncü bölümde de, “*hiçbir zaman, bir kez ve birden fazla*” seçeneklerini işaretlemeleri istenmiştir. Araştırma verileri SPSS paket programı aracılığıyla çözümlenmiş, verilerin analizinde frekans, yüzde ve Ki-Kare gibi gerekli olan istatistiksel tekniklerden yararlanılmıştır.

Bulgular ve Yorum

Bu bölümde araştırmanın alt amaçlarına yönelik olarak elde edilen bulgulara yer verilmektedir. Bulgular alt amaçlarda belirtilen sıra ile aynı başlık altında ele alınmaktadır.

Öğrencilerin Kopya Olarak Algıladıkları Davranışlar

Bu bölümde öğrencilere, 10 farklı kopya davranışı verilmiş ve daha çok hangilerini kopya olarak algıladıkları sorulmuştur. Öğrencilerin kopya çekme davranışlarına ilişkin algıları Tablo 3’te sunulmuştur. Tablo incelendiğinde, öğrencilerin kopya olarak algıladıkları davranışların başında en çok bilinen iki tür kopya davranışı öne çıkmaktadır. “*Bir sınavda başkasının yazdıklarının aynen yazılması*” ve “*sınavda yasak olan notların kullanılması*” davranışlarını öğrencilerin dörtte üçü (%75,3 ve %76,3) kopya olarak kabul etmektedirler. Tabloda görüldüğü gibi, araştırmaya katılan öğrencilerin önemli bir bölümü listede verilen tüm davranışları az ya da çok kopya olarak algılamaktadır.

Tabloda öğrencilerin en düşük düzeyde kopya olarak tanımladıkları davranışın, aslında kendilerinin yapması gereken bir ödevi başkalarına yaptırması davranışının olduğu görülmektedir. Bu sonuç, öğrencilerin söz konusu davranışı kopya olarak görmemelerinden kaynaklanabilir. Tabloda verilen anket sonuçlarının ilginç bir yanı, öğrencilerin az bir kısmının da olsa (emin olmayanların ortalama yüzdesi %13,9), aslında kopya sayılan listedeki davranışların hemen hepsinde emin olmadıklarını ifade etmeleridir.

Tablo 3
Öğrencilerin Kopya Olarak Algıladıkları Davranışlar

Sizce bu davranışlar kopya çekmek olarak nitelendirilir mi?	Evet		Hayır		Emin değilim	
	f	%	f	%	f	%
Bir başkasının ödevinin aynen kullanılması	490	56,5	269	31,0	109	12,6
Bir internet sitesinden alınan cümlelerin kaynak göstermeden aynen kullanılması	359	41,4	345	39,7	164	18,9
Bir kitaptan, dergiden, gazeteden vs. alınan cümlelerin kaynak göstermeden aynen kullanılması	352	40,6	352	40,6	164	18,9
Para karşılığı ödev hazırlayan birinden alınan ödevin aynen kullanılması	472	54,4	284	32,7	112	12,9
Sizin yapmanız gereken bir ödevi, ailenizden birinin yapması	316	36,4	383	44,1	169	19,5
Bir sınavda başkasının yazdıklarının aynen yazılması	654	75,3	161	18,5	53	6,1
Sınava henüz girmemiş birine, girdiğiniz sınav soruları hakkında bilgi vermeniz	404	46,5	331	38,1	133	15,3
Sınavda yasak olan notların (yazılı dokümanların) kullanılması	662	76,3	145	16,7	61	7,0

Öğrencilerin Kendilerini Kişilik Özellikleri Açısından Betimlemeleri

Bu bölümde öğrencilere, kendilerini tanımlayabilecek 10 maddelik bir anket yöneltilmiş ve “katılıyorum, kararsızım ve katılmıyorum” şeklinde kendilerine uygun olan özelliği işaretlemeleri istenmiştir. Tablo 4’te, öğrencilerin sol sütunda yazılı olan özellikleri ne düzeyde gördükleri yer almaktadır.

Tablo 4

Öğrencilerin Kendilerini Kişilik Özellikleri Açısından Betimlemeleri

Kendinizi nasıl görüyorsunuz?	Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum	
	f	%	f	%	f	%
A) Gayretli, dışadönük	574	66,1	233	26,8	61	7,0
B) Tartışmacı, eleştirici	476	54,8	246	28,3	146	16,8
C) Güvenilir, öz-disiplinli	699	80,5	145	16,7	24	2,8
D) Endişeli, kolayca üzülen	358	41,2	224	25,8	286	32,9
E) Yeni deneyimlere açık, karmaşık	535	61,6	276	31,8	57	6,6
F) Çekingen, sessiz	180	20,7	210	24,2	478	55,1
G) Anlayışlı, sıcak	703	81,0	129	14,9	36	4,1
H) Düzensiz, dikkatsiz	139	16,0	227	26,2	502	57,8
İ) Sakin, duygusal olarak dingin	362	41,7	261	30,1	245	28,2
J) Geleneksel, yaratıcı olmayan	71	8,2	197	22,7	600	69,1

Ortaöğretimde okuyan öğrenciler ve öğretmen adayı olarak öğretmenlik mesleki dersleri alan öğretmen adayları kendilerini en üst düzeyde (%81) anlayışlı, sıcak, güvenilir ve öz-disiplinli olarak görmektedirler. Olumsuz özellikler olarak belirtilen (D, F, H ve J) davranışlara bakıldığında, kendisini bu özelliklere sahip bir birey olarak tanımlayanların (%8 - %40 arasında) düşük sayılabilecek oranda olduğu görülmektedir. Bu açıdan bakıldığında öğrencilerin değişime ve öğrenmeye açık, sosyal özelliklere sahip, girişimci oldukları söylenebilir. Tablodaki “kararsızım” sütunu incelendiğinde de, öğrencilerin yine önemli bir bölümünün (yaklaşık dörtte bir dolayında, %24,75) tüm özellikler açısından kendilerini tanımlayamadıkları görülmektedir. Lisede okuyan öğrencilerin ergenlik döneminde olmaları, karakterlerinin yeni oluşmaya başlaması bu sonucu doğurmuş olabilir.

Öğrencilerin Kopya Davranışlarını Gösterme Sıklıkları

Bu bölümde öğrencilerin hangi tür kopyaya daha çok başvurdukları belirlenmeye çalışılmıştır. Bu amaçla öğrencilere Tablo 5’te yer alan kopya türlerine ne sıklıkla başvurdukları sorulmuş ve “hiçbir zaman, bir kez ve birden fazla” seçeneklerinden birini işaretlemeleri istenmiştir.

Tablo 5

Öğrencilerin Kopya Davranışlarını Gösterme Sıklıkları

Aşağıdaki davranışları gösterme sıklığınız nedir?	Hiçbir zaman		Bir kez		Birden fazla	
	f	%	f	%	f	%
A) Sınav sorularını / cevaplarını önceden almak	374	43,1	264	30,4	230	26,5
B) Başkasının kopya çekmesine yardım etmek	239	27,5	205	23,6	424	48,8
C) Başka birinden, onun haberi varken kopya çekmek	273	31,5	200	23,0	395	45,5
D) Başka birinden, onun haberi yokken kopya çekmek	548	63,1	143	16,5	177	20,4
E) Sadece sizin yapmanız gereken bir ödev için başkasından yardım almak	219	25,2	229	26,4	420	48,4
F) Sınavda dijital teknoloji (telefon, kısa mesaj, ...) kullanarak yardım almak	737	84,9	52	6,0	79	9,1
G) Kaynak göstermeden bir kitaptan, dergiden, gazeteden, internetten vs. alıntı yapmak	381	43,9	185	21,3	302	34,8
H) Sınavda kopya kâğıdı kullanmak	535	61,6	120	13,8	213	24,5
İ) Başka birisinin hazırladığı ödevi kendininmiş gibi kullanmak	566	65,2	166	19,1	136	15,7
J) Kopya çekme olarak nitelendirilebilecek başka herhangi bir davranış	441	50,8	181	20,9	246	28,3

Öğrencilerin başvurdukları kopya türlerine bakıldığında, yarıya yakınının başkalarının kopya çekmesine yardım etme, kendilerinin yapması gereken ödevi başkasına yaptırma ve başka birinden haberli olarak kopya çekme davranışlarını gösterdikleri görülmektedir. Öğrencilerin buldukları yaş itibarıyla akranlarına yardım etmek istemelerinin ikinci davranışın (B) nedenini açıklar nitelikte olduğu söylenebilir. Öğrencilerin ödevleri başkalarına yaptırmalarının çeşitli nedenleri olabilir; kolaycılığı seçmek, ödevi anlayamamak, tembellik, çok ödev verilmesi v.b. gibi. Bu durumda ödevlerin daha çok bireysel özellikleri öne çıkartan ve araştırmaya yönlendiren nitelikte seçilmesi ve sınıfta söz konusu ödevlerin üzerinde durulmasında yarar vardır. Öğrencilerin dörtte birinden fazlasının (%26,5)

Öğrencilerin Kopya Çekmeye İlişkin Görüşleri

sınav sorularını önceden aldıklarını belirtmeleri de dikkat çeken bir başka nokta sayılabilir. Bu öğrencilerin sınav sorularını nasıl alabildikleri araştırılması gereken ciddi bir konudur. Dijital teknolojinin kopya çekme davranışlarında henüz pek yaygın (%9,1) olmadığı görülmektedir. *Kaynak göstermeden başkalarından alıntı yapma* davranışı da daha çok akademik alanda karşılaşılan ve araştırmada da öğrencilerin üçte birinden fazlasının (%34,8) başvurduğu kopya türleri arasındadır. Söz konusu davranışları hiç göstermediklerini söyleyen öğrencilerin oranı da azımsanmayacak düzeyde (%49,7) bulunmuştur. Ancak tersinden bakıldığında da, araştırmaya katılan öğrencilerin yarısının yukarıda belirtilen kopya davranışlarını bir kez ya da birden çok gösterdikleri görülmektedir.

Kişilik Tiplerine Göre Öne Çıkan Kopya Davranışları

Bu bölümde öğrencilerin kişilik tiplerine göre hangi tür kopya davranışına daha sık başvurdukları çözümlenmeye çalışılmıştır. Bu amaçla kişilik tiplerini gösteren her madde tek tek ele alınmış ve kendini o özelliğe sahip olarak betimleyen öğrencilerin oranına da tabloda yer verilmiştir. Aşağıdaki tablonun (Tablo 6) sol sütununda öğrencileri betimleyen özellikler, ikinci sütununda da Tablo 4’te verilen niteliklere “*katılıyorum*” cevabını veren öğrencilerin oranları yer almaktadır. Sağ taraftaki verilerde ise, (Tablo 5’te yer alan) kopya davranışlarını “*birden fazla*” gösteren öğrencilere ait oranlar yer almaktadır.

Tablonun geneline bakıldığında; en sık başvuru alan kopya türlerinde de görüldüğü gibi, sırayla E (%48,7), B (%47,3), C (%42,3) ve G (%34,9) davranışlarının (E: *Sadece sizin yapmanız gereken bir ödev için başkasından yardım almak*, B: *Başkasının kopya çekmesine yardım etmek*, C: *Başka birinden, onun haberi varken kopya çekmek*, G: *Kaynak göstermeden bir kitaptan, dergiden, gazeteden, internetten vs. alıntı yapmak*) bütün öğrenciler tarafından sık başvuru alan kopya türleri oldukları görülmektedir. Teknolojinin çok ilerlemiş olmasına rağmen, teknolojiden yararlanılarak yapılan kopya türleri (F: *Sınavda dijital teknoloji (telefon, kısa mesaj ...) kullanarak yardım almak*) yine tüm öğrenciler tarafından en az başvuru alan kopya türüdür.

Araştırmaya katılan öğrencilerden, kendilerini “*gayretli ve dışa dönük*” olarak tanımlayanların oranı %66,1’dir. Dışa dönük öğrenciler de *kendilerinin yapması gereken bir ödevi başkalarına yaptırmaktadır* (E davranışı). İkinci olarak dikkat çeken kopya türü de, öğrencilerin oldukça gayretli olduklarını göstermektedir. Öğrencilerin *başkalarının kopya çekmesine yardımcı olması*, içinde buldukları gelişim döneminin bir sonucu olarak görülebilir. Öğrencilerin birbirinden habersiz olarak kopya çekmesi nadiren karşılaşılan bir durumdur. O yüzden burada da

Tablo 6

Öğrencilerin Kişilik Tiplerine Göre Öne Çıkan Kopya Davranışları

Kendinizi nasıl betimliyorsunuz?	%	Birden fazla gösterilen kopya davranışları										
		A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	
1. Gayretli, dışadönük	66,1	f	142	270	251	100	276	47	192	132	76	152
	%	24,7	47,0	43,7	17,4	48,1	8,2	33,4	23,0	13,2	26,5	
2. Tartışmacı, eleştirici	54,8	f	147	259	238	115	245	53	171	133	89	155
	%	30,9	54,4	50,0	24,2	51,5	11,1	35,9	27,9	18,7	32,6	
3. Güvenilir, öz-disiplinli	80,5	f	175	325	296	124	321	57	230	159	95	181
	%	25,0	46,5	42,5	17,7	45,9	8,2	32,9	22,7	13,6	25,9	
4. Endişeli, kolayca üzülen	41,2	f	89	178	160	65	182	29	119	73	47	99
	%	24,9	49,7	44,7	18,2	50,8	8,1	33,2	20,4	13,1	27,7	
5. Yeni deneyimlere açık, karmaşık	61,6	f	132	264	240	106	269	44	191	133	84	156
	%	24,7	49,3	44,9	19,8	50,3	8,2	35,7	24,9	15,7	29,2	
6. Çekingen, sessiz	20,7	f	41	66	57	21	71	12	49	31	27	38
	%	22,8	36,7	31,7	11,7	39,4	6,7	27,2	17,2	15,0	21,1	
7. Anlayışlı, sıcak	81,0	f	184	346	312	133	342	56	229	164	101	193
	%	26,2	49,2	44,4	18,9	48,6	8,0	32,6	23,3	14,4	27,5	
8. Düzensiz, dikkatsiz	16,0	f	36	78	71	37	75	24	64	47	37	46
	%	25,9	56,1	51,1	26,6	54,0	17,3	46,0	33,8	26,6	33,1	
9. Sakin, duygusal olarak dingin	41,2	f	86	157	132	64	163	22	118	61	45	80
	%	23,8	43,4	36,5	17,7	45,0	6,1	32,6	16,9	12,4	22,1	
10. Geleneksel, yaratıcı olmayan	8,2	f	16	29	24	12	38	12	28	15	17	20
	%	22,5	40,8	33,8	16,9	53,5	16,9	39,4	21,1	23,9	28,2	
En sık başvurulan kopya türüne ilişkin yüzde ortalamaları			25,1	47,3	42,3	18,9	48,7	9,9	34,9	23,1	16,7	27,4

Öğrencilerin Kopya Çekmeye İlişkin Görüşleri

“başka birinden, onun haberi varken kopya çekme” davranışı öğrencilerin sıklıkla (%43,7) başvurdukları yöntemler arasında çıkmıştır. Burada dikkat çeken bir konu da öğrencilerin “kopya kâğıdı kullanma” davranışını artık çok kullanmadıklarıdır.

Çok sayıda (C ve G nitelikleri: yaklaşık %81) öğrenci kendini güvenilir, öz-disiplinli, anlayışlı ve sıcak olarak betimlemektedir. Bu iki grup kendi arasında karşılaştırıldığında; sık başvurulan kopya türlerindeki yüzdeler birbirine çok yakın bulunmuştur. Tersinden yola çıkılarak, çok az sayıda öğrencinin (J ve H nitelikleri: %8,2–16) başvurdukları kopya türlerinin sıklıkları karşılaştırıldığında da, yüzde oranlarının birbirine yakın çıktığı görülmektedir. En yüksek (G davranışı: %81) ve en düşük (J davranışı: %8,2) nitelik olarak tanımlayan öğrencilerin başvurdukları kopya türlerinin yüzdelerinde de benzer sonuç karşımıza çıkmaktadır. Kısacası, kopya türleri ile öğrenci nitelikleri yüzde oranlar dikkate alınarak çapraz karşılaştırıldığında; öğrenci niteliklerinin hangi tür kopyaya daha sık başvurulacağını etkilemediği anlaşılmaktadır. Bu durumda, öğrenci niteliği ne olursa olsun, sık başvuruların kopya düzeneklerinin önlenmesi, kopya çekme davranışlarını azaltacaktır.

Öğretmen Adayları ve Lise Öğrencilerinin Kopya Davranışlarının Karşılaştırılması

Bu bölümde, öğrencilerin öğrenim düzeyi yükseldikçe kopyaya başvurma sıklıklarında bir değişiklik olup olmadığı, varsa nasıl bir değişiklik olduğu sorusuna cevap aranmıştır. Bu amaçla lise öğrencileri ile çok kısa süre sonra öğretmenlik mesleğine adım atması muhtemel öğretmen adaylarının başvurdukları kopya türleri ve sıklıklarına Tablo 7’de yer verilmektedir. Aşağıdaki karşılaştırmalı tablo ile her iki grubun başvurdukları kopya sıklıkları arasında anlamlı bir fark olup olmadığına bakılmıştır.

Tabloda görüldüğü gibi, “Sadece sizin yapmanız gereken bir ödev için başkasından yardım almak” davranışı dışındaki tüm kopya çekme türlerinde lise öğrencileri ile öğretmen adaylarının başvurdukları kopya sıklıkları arasında $p < 0,05$ ya da $p < 0,001$ güvenirlilik düzeyinde anlamlı fark ortaya çıkmıştır. Buradan, her iki grubun da içinden çıkamadıkları ya da yapmak istemedikleri bir ödevle karşı karşıya geldiklerinde başkalarından yardım alma yoluna başvurdukları söylenebilir. Kaldı ki, her iki grubun büyük bir çoğunluğu da (%41) bu davranışı kopya olarak görmemektedirler.

Gerek “hiçbir zaman” gerekse “birden fazla” sütunu incelendiğinde, lise öğrencilerinin öğretmen adaylarına göre daha çok kopyaya başvurdukları görülmektedir. Sadece “Sınav sorularını / cevaplarını önceden alma”

Tablo 7

Öğretmen Adayları ve Lise Öğrencilerinin Kopya Davranışlarının Karşılaştırılması

Kopya davranışları gösterme sıklıkları		Hiçbir zaman		Bir kez		Birden fazla		χ^2
		f	%	f	%	f	%	
A. Sınav sorularını / cevaplarını önceden almak	LÖ	331	45,0	224	30,4	181	24,6	10,62*
	ÖA	43	32,6	40	30,3	49	37,1	
B. Başkasının kopya çekmesine yardım etmek	LÖ	184	25,0	184	25,0	368	50,0	16,52**
	ÖA	55	41,7	21	15,9	56	42,4	
C. Başka birinden, onun haberi varken kopya çekmek	LÖ	206	28,0	177	24,0	353	48,0	26,99**
	ÖA	67	50,8	23	17,4	42	31,8	
D. Başka birinden, onun haberi yokken kopya çekmek	LÖ	439	59,6	131	17,8	166	22,6	25,57**
	ÖA	109	82,6	12	9,1	11	8,3	
E. Sadece sizin yapmanız gereken bir ödev için başkasından yardım almak	LÖ	185	25,1	195	26,5	356	48,4	0,04
	ÖA	34	25,8	34	25,8	64	48,5	
F. Sınavda dijital teknoloji (telefon, kısa mesaj, ...) kullanarak yardım almak	LÖ	615	83,6	48	6,5	73	9,9	6,86*
	ÖA	122	92,4	4	3,0	6	4,5	
G. Kaynak göstermeden bir kitaptan, dergiden, gazeteden, internetten vs. alıntı yapmak	LÖ	308	41,8	159	21,6	269	36,5	9,09*
	ÖA	73	55,3	26	19,7	33	25,0	
H. Sınavda kopya kâğıdı kullanmak	LÖ	435	59,1	110	14,9	191	26,0	13,36**
	ÖA	100	75,8	10	7,6	22	16,7	
İ. Başka birisinin hazırladığı ödevi kendininmiş gibi kullanmak	LÖ	458	62,2	151	20,5	127	17,3	19,27**
	ÖA	108	81,8	15	11,4	9	6,8	
J. Kopya çekme olarak nitelendirilebilecek başka herhangi bir davranış	LÖ	363	49,3	163	22,1	210	28,5	6,05*
	ÖA	78	59,1	18	13,6	36	27,3	

*p<0,05; **p<0,001; LÖ: Lise Öğrencisi; ÖA: Öğretmen Adayı

davranışına öğretmen adaylarının lise öğrencilerinden daha sık başvurdukları görülmektedir. Öğrenim düzeyi yükseldikçe öğretmen öğrenci iletişiminin daha sık olduğu, yani öğretmene ulaşmanın daha kolay olduğu düşünülebilir. Ya da öğrenim düzeyi yükseldikçe cevaplara doğrudan ulaşma yolları daha garantili bir yol olarak görülmektedir. Son zamanlarda Türkiye’de yaşanan kopya olayları buna açık bir örnek sayılabilir. Aşağıda verilen haber başlıkları bu durumu açık bir şekilde ortaya koymaktadır:

60'a yakın öğretmenin, kurdukları bir merkezden KPSS'ye giren anlaştıkları kişilere soruların cevaplarını telekonferans sistemiyle ilettikleri iddia edildi (<http://www.haber7.com/haber/20090703/KPSSde-buyuk-kopya-cekme-girisimi.php>).

Türk Eğitim-Sen, KPSS'deki kopya iddiası için belge açıkladı;

350 adayın 120 soruyu doğru cevaplama ve 3 bine yakın adayın da 110'un üzerinde net çıkardığı 2010 yılı KPSS Eğitim Bilimleri testindeki kopya iddialarına ilişkin ilk ciddi belge Türk Eğitim Sen tarafından açıklandı. Türk Eğitim Sen Başkanı İsmail Koncuk, 116 sorunun 5 Temmuz'da Uludağ Üniversitesinden mezun bir öğretmen adayına mail yoluyla gönderildiğine dair belgeyi Savcılığa verdiğini açıkladı (28 Ağustos, 2010 12:22 <http://www.anasinifim.net/t813-turk-eitim-sen-kpss-deki-kopya-iddias-icin-belge-acklad>).

Türk Eğitim-Sen Genel Başkanı İsmail Koncuk, KPSS'den önce eğitim bilimleri sorularının ham halinin Uludağ Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği bölümünden 2007'de mezun olan bir kişinin e-mail adresine servis edildiğini öne sürdü (<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/15658119.asp>).

Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, Akademik Personel ve Lisansüstü Eğitim Sınavı (ALES), Üniversitelerarası Kurul Yabancı Dil Sınavı (ÜDS) ve Kamu Personeli Dil Sınavı'nda (KPDS) kopya çekildiği iddialarına ilişkin yürütülen soruşturma kapsamında, 30 kişi hakkında, "Rüşvet alıp verdikleri", "Suç işlemek amacıyla örgüt kurdukları" gerekçeleriyle iddianame hazırladı (<http://www.turkiyegazetesi.com.tr/haberdetay.aspx?NewsID=747238>).

Yukarıdaki haber başlıklarından liseden sonra yapılan merkezi sınavların hemen hemen hepsinde de örgütlü kopya çekildiğiyle ilgili iddiaların olduğu anlaşılmaktadır. Yani sınava giren adayların bir yolunu bularak sınav sorularının cevaplarına ulaştıkları görülmektedir. Diğer tüm kopya türleri bir dersi geçebilmek için başvuru kopya biçimine daha

yakın olduğundan, lise öğrencilerinin bu türlere daha çok eğilim gösterdikleri düşünülebilir.

Sonuçlar ve Öneriler

Öğrencilerin kopya çekme nedenleri ve kopya türlerini belirlemeye yönelik yapılan tarama modelindeki bu çalışmanın verileri toplam 868 öğrenciden toplanmıştır; 736 lise öğrencisi ve 132 tezsiz yüksek lisans öğrencisi (öğretmen adayı). Araştırmada öğrencilerin kopya olarak algıladıkları davranışlar ve bunlara başvurma nedenleri ile en sık başvuru alan kopya türleri farklı değişkenler açısından ele alınmış, karşılaştırmalar yapılmıştır.

Öğrencilerin kopya olarak algıladıkları davranışları tespit etmek amacıyla bir ön çalışma yapılmış ve 8 tür davranış belirlenmiştir. Öğrencilerin dörtte üçünden fazlasının en çok kopya olarak algıladıkları davranışlar, “*Sınavda yasak olan notların (yazılı dokümanların) kullanılması*” ve “*Bir sınavda başkasının yazdıklarının aynen yazılması*” davranışlarıdır. Öğrencilerin az ama önemli sayılabilecek bir kısmının, belirlenen tüm davranışların kopya olarak algılanıp algılanamayacağı konusunda emin olmadıklarını ifade etmiş olmaları dikkate değer bir durum sayılabilir.

Öğrencilerin kendilerini nasıl betimlediklerine ilişkin sorulara, olumlu davranışlarda kararlı, olumsuz davranışlarda da katılmadıkları ya da kararsız oldukları cevaplarını verdikleri görülmektedir. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğu kendilerini güvenilir, öz disiplinli, anlayışlı ve sıcak görürken, kendilerini geleneksel, yaratıcı olmayan, çekingen ve sessiz görenlerin oranı oldukça düşük bulunmuştur.

Öğrencilerin en sık başvurdukları kopya türünün “*başkalarının kopya çekmesine yardım etme, kendilerinin yapması gereken ödevi başkasına yaptırma ve başka birinden habersiz olarak kopya çekme*” davranışları olduğu ortaya çıkmıştır. Dijital teknolojinin kopya çekme davranışlarında en azından araştırmaya katılan öğrenciler tarafından, henüz yaygın olarak kullanılmadığı görülmektedir.

Lise öğrencileri ile öğretmen adayı öğrencilerin hemen hemen tüm kopya çekme davranışlarını gösterme sıklıkları arasında anlamlı fark bulunmuştur. Ancak her iki grup da benzer sıklıklarda (ödevlerinin hemen hemen yarısında) başkalarından yardım almaktadır. Öğrenim düzeyi yükseldikçe kopya çekmenin şekli de değişmektedir. Doğru cevapları yazmak için doğrudan cevaplara ulaşmak üst düzey öğrencilerin daha sık başvurdukları kopya türüdür. Türkiye’de 2010 yılındaki merkezi sınavlarda ortaya çıkan kopya olayları da bu görüşü destekler niteliktedir.

Birinci bölümde öğrencilerin kopya çekme nedenlerinin başında, dersten geçememe, başarısız olma, dışlanma, düşük notlar alma gibi birçok neden sayılmıştı. Kopya çekilmesi durumunda da öğrencilerin başarılarını, öğrenme eksikliklerini, ilerleme hızlarını vs. ölçmek olanaksızdır. O halde sorunun çıkış noktasında iki yol görülmektedir; ya kopya çekmeye iten nedenler ortadan kaldırılmalı, ya da kopya çekilen ortamlar, şartlar değiştirilmelidir.

Ülkelerin eğitim sistemleri birbirinden farklı olmakla beraber, öğrenme evrenseldir. Öğrenme, bireyin çevresiyle etkileşimi sonucunda meydana gelen davranışlar ya da davranış değişiklikleri olarak kabul edilmektedir. Değerlendirme ölçütleri değiştirilerek, bir yandan sınav ortamları değiştirilip, kopya çekme olanakları ortadan kaldırılırken, diğer yandan da öğrencilerde farklı bakış açıları kazandırarak sürecin tamamı değerlendirilmiş olabilir ki, bu durumda daha nesnel bir değerlendirme yapılmış olur.

Türkiye’de son 20 yılda test türü sınavlarla başarı ölçme yolu giderek yaygınlaşmıştır. Üstelik bu tür sınavlarda çok alt düzey (bilgi, kavrama) davranışlar ölçülmekte ve bireyin üst düzey yetileri tanınmamaktadır. Söz konusu sınavlar öğrenciyi ezberle itmektedir. Bilginin giderek artması ve sınav sonuçlarının öğrencilerin geleceğini önemli ölçüde etkilemesi öğrenciyi çıkmaza sokmaktadır. Bu durumda öğretme-öğrenme ve değerlendirme süreçlerinin yeniden gözden geçirilmesinde yarar vardır, çünkü kopya giderek toplumsal bir hastalık halini almakta ve her kuruma da yansımaktadır.

Kaynakça/References

- Akdağ, M., ve Güneş, H. (2002). Kopya çekme davranışları ve kopya çekmeye ilişkin tutumları, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 8, 330-343.
- Atkinson, R. L., Atkinson, R. C., Bem, D. J., ve Nolen-Hoeksema, S. (2008). *Psikolojiye Giriş*, 4. Baskı, Ankara: Arkadaş Yayınları.
- Bjorklund, M., ve Wenestam, C. G. (1999). *Academic cheating: frequency, methods and causes*, European Conference on Educational Research, Lahti, Finland, 22-25 September.
- Bozdoğan, A. E., ve Öztürk, Ç. (2008). Öğretmen adayları neden kopya çeker, *İlköğretim Online*, 1, 141-149.
- Burger, J. M. (2006). *Kişilik*, (Çev. İnan Deniz-Erguvan Sarioğlu), İstanbul: Kaktüs Yayınları.

- Bushway A., ve Nash W. (1977). School cheating behavior, *Review of Education Research*, 47, 623-632.
- Çetin, Ş. (2007). Üniversite öğrencilerinin kopya çekme davranışlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi, *Millî Eğitim Dergisi*, 175, 129-142.
- Dirik, M. Z. (1997). Türk Eğitim Sisteminde sınavlarda kopya çekme sorunu-2, *Türkiye, Türk Cumhuriyetleri ve Asya Pasifik Ülkeler Uluslararası Eğitim Sempozyumu (24-26 Eylül 1997)*, Millî Eğitim Bakanlığı, Fırat üniversitesi ve UNESCO Türkiye Milli Komisyonu İşbirliği, Elazığ.
- Firmin, M. W., Burger, A., ve Blosser, M. (2009). Affective responses of students who witness classroom cheating. *Educational Research Quarterly*, 32, 3-15.
- Külahçı, Ş. (1996). Öğretmen yetiştirmede kopya çekme sorunu (Fırat Üniversitesi örneği), *II. Ulusal Eğitim Sempozyumu (18-20 Eylül 1996)*. Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, İstanbul.
- Magnus, J. R., ve Polterovich, V. M. (2002). Tolerance of cheating: An analysis across countries, *The Journal of Economic Education*, 33, 125-135.
- Megehee, C. M., ve Spake, D. F. (2008). The impact of perceived peer behaviour, probable detection and punishment severity on student cheating behaviour, *Marketing Education Review*, 18, 5-19.
- Montesarchio, Cathleen E. (2009). *Factors influencing the unethical behavioral intention of college business students: Theory of planned behavior*. Unpublished doctoral dissertation, Lynn University.
- Oksal, B., ve Bilgin, A. (1999). Üniversitede kopya sorunu, *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 85-90.
- Özgüngör, S. (2008). Üniversite öğrencilerinde öğretmene ilişkin algıların ve öğrenci özelliklerinin kopya çekme davranışlarıyla ilişkisi, *Eğitim ve Bilim*, 149, 68-79.
- Rettinger, D. A., ve Kramer, Y. (2009). Situational and personal causes of student cheating, *Research in Higher Education*, (50)3 pp. 293-313.
- Schab, F. (1991). Schooling without learning: Thirty years of cheating in high school, *Adolescence*, 26, 839-847.
- Selçuk, Z. (1995). Bir eğitim ve rehberlik sorunu: Okullarda kopya çekme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, (1)3, 397-418.
- Semerci, Ç. (2004). Tıp fakültesi öğrencilerinin kopya çekmeye ilişkin tutum ve görüşleri. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3, 139-146.
- Semerci, Ç. ve Sağlam, Z. (2005). Polis adaylarının sınavlarda kopya çekmeye ilişkin tutum ve görüşleri (Elazığ ili örneği). *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2, 163-177.

Öğrencilerin Kopya Çekmeye İlişkin Görüşleri

- Seven, M. A., ve Engin, A. O. (2008). Eğitim fakültesi öğrencilerinin kopya çekmeye duydukları ihtiyaç ve kopya çekme sebepleri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1, 121-136.
- Tan, Ş. (2001). Sınavlarda Kopya çekmeyi engellemeye yönelik önlemler, *Eğitim ve Bilim*, 126, 32-40.
- Tayfun, A., ve Yazıcıoğlu, İ. (2008). Öğrencilerin kopya hakkındaki görüşleri üzerine bir araştırma. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3, 375-.393
- TDK . (1992). *Türkçe sözlük*. İstanbul: Milliyet Yayınları.
- Yangın, S., ve Kahyaoğlu, M. (2009). İlköğretim öğretmen adaylarının kopya çekmeye yönelik tutum ve görüşleri. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21, 46-55.
- Yeşilyaprak, B., ve Öztürk, B. (1997). Üniversite öğrencilerinin kopya çekmeye yönelik tutumları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, (1)2, 227-240.
- Yıldırım, K. (1996). Eğitimde kopya çekme problemi, *II. Ulusal Eğitim Sempozyumu (18-20 Eylül 1996)*. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi, İstanbul.

Yararlanılan internet siteleri

- <http://www.haber7.com/haber/20090703/KPSSde-buyuk-kopya-cekme-girisimi.php>.
- <http://www.anasinfim.net/t813-turk-eitim-sen-kpss-deki-kopya-iddias-icin-belge-acklad>
- <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/15658119.asp>
- <http://www.turkiyegazetesi.com.tr/haberdetay.aspx?NewsID=747238>

İletişim/Correspondence:

Yrd. Doç. Dr. Mustafa Durmuşçelebi
Erciyes Üniversitesi
Eğitim Fakültesi
Eğitim Bilimleri Bölümü
Kayseri
e-mail: mcelebi@erciyes.edu.tr

Received: 23/09/2010
Revision received: 07/01/2011
Approved: 15/01/2011